

Opinia ornitologiczna i chiropterologiczna dla budynku pod adresem Woźniki 30 w gminie Irządze

Wykonane przez Firmę Milvus – Szymon Wójcik

Irządze, czerwiec 2024 r.

Metodyka badań ptaków

Wizję terenową mającą na celu ocenę populacji ptaków zasiedlających niniejszy budynek wykonał Szymon Wójcik dn. 12.06.2024 r. w godz. 20:20 – 22:00 i dn. 13.06.2024 r. w godz. 13:00 – 15:00. Dokonano oceny liczebności ptaków zasiedlających budynku tj. kawka *Corvus monedula*, gołąb miejski *Columba livia forma urbana*, szpak *Sturnus vulgaris*, wróbel *Passer domesticus*, mazurek *Passer montanus*, sikory *Parus sp.*, pustułka *Falco tinnunculus*, kopciuszek *Phoenicurus ochruros* ze szczególnym uwzględnieniem jerzyka *Apus apus* na podstawie:

- gniazdowania ptaków
- aktywności ptaków wokół budynku oraz wlatywania do gniazd w szczelinach ścian
- ilości i wielkości szczelin wlotowych i stanu stropodachu, ścian oraz blachy na ścianie szczytowej
- śladów działalności ptaków (odchody, fragmenty gniazd)

Istotnym kryterium była wiedza autora dotycząca występowania gatunków w innych podobnych badanych przez niego budynkach w sezonie lęgowym. Autor wykorzystał m.in. wiedzę własną zgromadzoną podczas wykonywania „Inwentaryzacji jerzyka w Jaworznie w latach 2008-2010” (dane z ponad 150 budynków) oraz opinii ornitologicznych i chiropterologicznych wykonywanych na potrzeby termomodernizacji (około 900 budynków) w latach 2008-2024 w około 50 miastach. Zgromadzone dane na temat konstrukcji budynków, obecności szczelin i nisz lub ich braku, rodzaju stropodachu etc. są bazą pozwalającą na dobrą ocenę potencjalnego gniazdowania ptaków w sezonie i poza sezonem lęgowym w budowlach różnego rodzaju.

Wnioski

Budynek 2-kondygnacyjny ze strychem. Stan ścian dobry, jednak w narożnikach znajdują się ubytki, które są zasiedlane przez ptaki. Oznaczono je na zdjęciach.

Gatunki gniazdujące

- wróbel *Passer domesticus* – 4-5 par ptaków. Podczas kontroli stwierdzono gniazdowanie wróbla w 2 miejscach tj. pod okapem na ścianie północnej oraz w otworze na ścianie wschodniej. Łącznie jednak odnotowano 5 miejsc, w których stwierdzono zarówno obecne gniazdowanie, jak i obecność materiału gniazdowego i odchody. Miejsca te, oznaczone na zdjęciach mogły być zasiedlane przez ptaki w obecnym sezonie wiosna lub w poprzednich sezonach.

- pójdzka *Athene noctua* – 1 para ptaków. Gniazdowanie pod blachą w narożniku pd-zach (oznaczono na zdjęciach). Drugim z miejsc, gdzie ptaki również mogą gniazdować są kominy, do którego jeden z osobników się chował. Ptaki były obserwowane w obrębie budynku i sąsiednich drzew pół godziny przed zachodem słońca i wykazywały aktywność głosową przez cały czas obserwacji. Przesiadywały regularnie w obrębie kominów i miejsca gniazdowania oznaczonego na zdjęciu. Autor przeprowadził również lokalny wywiad pytając mieszkańca sąsiedniego domu, czy ptaki nie gniazdują również w obrębie jego zabudowań gospodarczych, ale okazało się że nie. Gniazdowanie więc można jednoznacznie przypisać do badanego budynku. Gniazdowanie pójdzki *Athene noctua* w budynkach, również w zabudowie miejskiej nie było zjawiskiem rzadkim jeszcze w latach 80-tych. Obecnie gniazdowanie ograniczone jest do starszej zabudowy gospodarczej, a stwierdzenie gatunku w niniejszym budynku należy do wyjątkowo rzadkich okoliczności, stąd też zalecenie podwójnej kompensacji, aby móc zachować gniazdowanie tego gatunku na budynku lub przy nim. Zastosowanie dwóch miejsc montażu budek zwiększy prawdopodobieństwo udanej kompensacji, czego efektem będzie zasiedlenie przynajmniej jednej z budek przez ptaki.

Metodyka badań nietoperzy

Wizję terenową mającą na celu ocenę populacji nietoperzy zasiedlających niniejszy budynek wykonał Szymon Wójcik dn. 12.06.2024 r. w godz. 20:20 – 22:00. Biorąc pod uwagę dane własne autora pochodzące z około 900 budynków, dla których prowadzone były głównie obserwacje ptaków wizualne stwierdzenia nietoperzy podczas kontroli wieczornych występowania jerzyka dotyczyły około 5-10 % budynków. Były to budowle głównie z wielkiej płyty; niewielki odsetek (10-20%) stanowiły również konstrukcje starsze z lat 50-

tych o 60-tych. W tego typu konstrukcjach autor stwierdzał obecność nietoperzy tj. mroczek późny, czy borowiec wielki.

Wnioski

Warunki atmosferyczne na potrzeby badań nietoperzy, uwzględniając porę roku były umiarkowane, ze względu na mocny spadek temperatury w godzinach wieczornych do +12°C, jednak przy dobrych warunkach pogodowych (bezchmurnie, bezwietrznie). Podczas kontroli wieczornej i nocnej nie odnotowano nietoperzy wylatujących z budynku (obserwacje wizualne i kontrola z detektorem Anabat SD2).

Metody kompensacji dla nietoperzy

Nie zalecono.

Metody kompensacji dla ptaków

Zalecono wywieszenie:

- 5 budek dla wróbla, z czego 2 na północnej ścianie budynku, jak pokazano na zdjęciach, a 3 budek na dowolnych drzewach liściastych wokół budynku otworem wlotowym w kierunku północnym, na wysokości min. 3 metrów. Odległość między budkami min. 15 metrów.

- 2 budek dla pójdzki. Zaproponowano 2 warianty kompensacji w postaci montażu budek dla tego gatunku:

1. Montaż obok miejsca gniazdowania jak pokazano na zdjęciach. Ze względu na fakt, iż jest to ściana południowa, należy nad budką zamontować daszek z białego materiału, który nie będzie powodował nagrzewania się budki. Do budki również zalecane przedłużenie w postaci 50 cm rury PCV. Gotowe budki z przedłużeniem można zakupić od producentów budek (tzw. model belgijski).

2. Montaż na dużym drzewie przy wjeździe do budynku (oznaczono na zdjęciach) na wysokości min. 8 metrów wlotem w kierunku północnym, najlepiej w koronie drzew, tak, aby część wejściowa wystawała poza pień i gałęzie, dzięki czemu dostęp dla ssaków drapieżnych

będzie utrudniony. Przykładowe zdjęcia w ekspertyzie pokazują sposób montażu budek, jednak na drzewie zalecany jest montaż budki z plastikową rurą PCV prowadzącą do wejścia o długości około 50 cm, co uniemożliwi dostanie się do wewnątrz m.in. wiewiórek, czy kun.

Ryc.1. Przykładowa budka dla pójdzki z rurą PCV (źródło www.ussuri.pl)

Harmonogram prac remontowych

Należy zastosować się do następujących zaleceń:

- Obecnie można prowadzić prace remontowe poza miejscami gniazdowania wróbli i pójdzki (należy zachować wolną przestrzeń 2 metrów wokół wlotu). Po wyprowadzeniu lęgów należy zamknąć ubytki, aby w kolejnym sezonie lęgowym nie został on zasiedlony przez ptaki. Wróble wyprowadzają 2-3 lęgów w roku, więc otwór może być zasiedlony jeszcze w lipcu. W sierpniu lęgi wróbla należą do rzadkości, więc jest prawdopodobne, że ptaki nie będą już zasiedlać otworu. Wszystkie szczeliny można zamknąć od 1 października i jednocześnie zamontować budki dla wróbla i dla pójdzki we wskazanych miejscach. Przed zamknięciem należy dokładnie sprawdzić, czy ubytki nie są zasiedlone przez pójdzkę, gdyż podczas szybkiego uszczelniania otworów i uprzedniego płoszenia ptaków można zamurować sowy przebywające większość dnia w swoim ukryciu.

- Jeśli pomimo zamknięcia wlotów w kolejnym sezonie lęgowym (1 marzec – 31 sierpień) zostanie stwierdzona obecność gniazdujących ptaków, konieczne jest wówczas pozostawienie wolnych od prac budowlanych do końca sezonu lęgowego miejsc, w których gniazdują ptaki. Wiąże się to zwykle z pozostawieniem wolnej przestrzeni w promieniu 2 metrów od miejsca gniazdowania. W przypadku braku gniazdowania prace można kontynuować.

- Zalecenia w przypadku nietoperzy są podobne jak podane dla ptaków. Jeśli w trakcie rozpoczęcia prac zostanie stwierdzona obecności nietoperzy w budynku należy pozostawić wolną przestrzeń w promieniu 2 metrów od wlotu do końca sezonu rozrodczego (umownie do końca lipca). W sierpniu jednak należy sprawdzić, czy nietoperze nie przebywają jeszcze w budynku, gdyż może to mieć miejsce do końca października.

Dokumentacja fotograficzna

Fot.1. Ściana wschodnia; okręgami oznaczono siedliska wróbla (aut. Szymon Wójcik).

Fot.2. Miejsce gniazdowania wróbla (aut. Szymon Wójcik).

Fot.3. Miejsce gniazdowania wróbla (aut. Szymon Wójcik).

Fot.4. Widok od pn-wsch; okręgami oznaczono siedliska wróbla (aut. Szymon Wójcik).

Fot.5. Ściana północna; oznaczono miejsce gniazdowania wróbla – karmienie i głos piskląt w gnieździe (aut. Szymon Wójcik).

Fot.6. Miejsce gniazdowania wróbla pod okapem w zbliżeniu (aut. Szymon Wójcik).

Fot.7. Widok od pn-zach, okręgiem oznaczono potencjalne siedlisko wróbla; strzałką miejsce gniazdowania pójdzki (aut. Szymon Wójcik).

Fot.8. Szczelina w narożniku pn-zach (aut. Szymon Wójcik).

Fot.9. Ściana zachodnia, okregiem oznaczono miejsce gniazdowania pójdzki (aut. Szymon Wójcik).

Fot.10. Widok od południa, strzałką oznaczono miejsce gniazdowania pójdzki (aut. Szymon Wójcik).

Fot.11. Miejsce gniazdowania pójdzki w zbliżeniu (aut. Szymon Wójcik).

Fot.12. Oznaczono ubytek, przy którym obserwowano wróbla (aut. Szymon Wójcik).

Fot.13. Pójdźka na rynnie (aut. Szymon Wójcik).

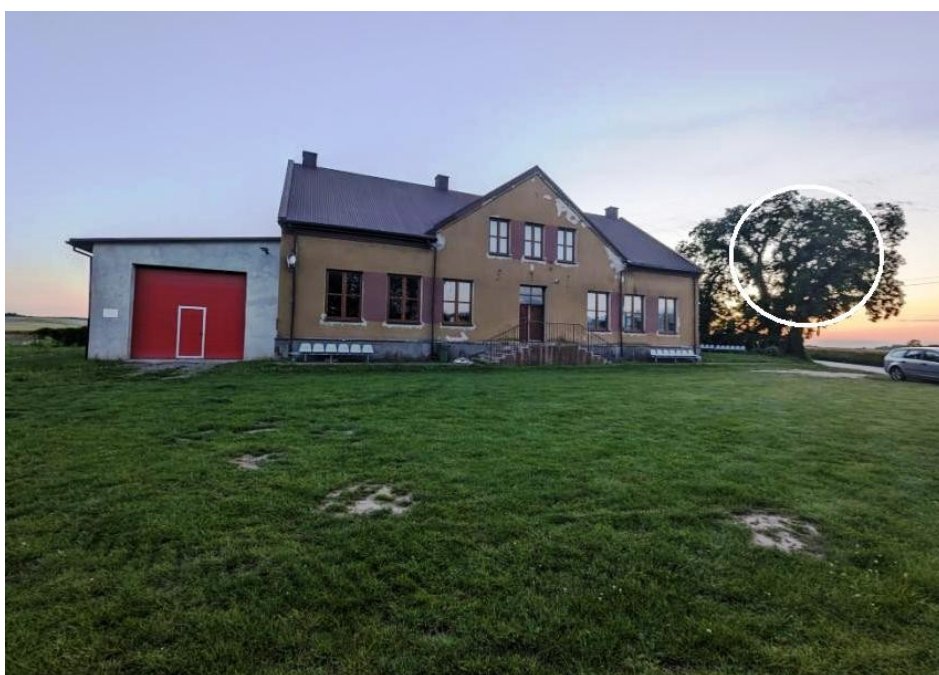
Fot.14. Widok od pd-wsch (aut. Szymon Wójcik).

Fot.15. Pójdźka na kominie (aut. Szymon Wójcik).

Fot.16. Zalecane miejsce montażu 1 budki dla pójdźki (aut. Szymon Wójcik).

Fot.17. Okręgiem oznaczono drzewo, na którym należy zamontować drugą budkę dla pójdzki (aut. Szymon Wójcik).

Fot.18. Przykładowy sposób montażu budki dla pójdzki. Należy dodać do nich przedłużenie w postaci półmetrowej rury PCV (źródło www.alamy.com).

Fot.19. Przykładowy sposób montażu budki dla pójdzki. Należy dodać do nich przedłużenie w postaci półmetrowej rury PCV (źródło www.alamy.com).

Fot.20. Zalecane miejsce montażu 2 budek dla wróbla na ścianie północnej (aut. Szymon Wójcik).

Firma Milvus – Szymon Wójcik
Nawsie Kołaczyckie 29
38-213 Kołaczyce
NIP: 685 214 56 66
www.opinieornitologiczne.opole.pl
milvus@vp.pl
Kom. 609 888 003